

SORTERINGSRIST I REKETRÅL VED FISKE I NORDSJØEN OG SKAGERRAK

1 SAMMENDRAG

Dagens ressursituasjon i Nordsjøen, spesielt for torsk, tilsier at det er nødvendig å innføre tiltak som vil bidra til å redusere uønsket neddreping av fisk.

Fiskeridirektoratet foreslår på denne bakgrunn å innføre påbud om bruk av sorteringsrist i kombinasjon med forbud mot oppsamlingspose i rekefiske i Nordsjøen og Skagerrak.

2 HISTORIKK

Bakgrunnen for utviklingen og innføringen av sorteringsrist i rekefiske på 80-tallet var først og fremst et ønske om å beskytte yngel og småfisk under minstemål. Men det var også en kjent og ønsket konsekvens at dette i all vesentlighet ville avskjære mulighet til bifangst ved rekefiske.

Med bakgrunn i dette arbeidet ble det fra 1. februar 1990 innført påbud om bruk av sorteringsrist ved fiske med rekefiske på kysten av Nordland, Troms og Finnmark, innenfor 12 nautiske mil fra grunnlinjene. Fra 30. september 1991 ble påbudet utvidet til å gjelde i Norges økonomiske sone nord for 62° N. Videre innførte Norge og Russland et tilsvarende påbud ved fiske med rekefiske i de to lands fiskerijurisdiksjonsområder fra 1. januar 1993. Siden har bruk av sorteringsrist i rekefiske blitt pålagt i flere områder i internasjonale farvann.

Fiskeridirektoratets erfaring med bruk av sorteringsrist i rekefiske har vært udelt positive ut fra det formål som er nevnt, og kombinert med overvåkingstjenesten for fiskefelt har de tidligere bifangstproblemene i rekefiske blitt redusert. Rekefiske er av denne grunn ikke lenger i samme grad som tidligere å anse som et problematisk og derved omdiskutert redskap i Norges økonomiske sone nord for 62°N.

Med bakgrunn i bestandssituasjonen for torsk i Nordsjøen inngikk Norge og EU en intensjonsavtale i 2001 hvor partene var en enige om å iverksette flere tekniske tiltak, som en gjenoppbyggingsplan for torsk i Nordsjøen (Cod Recovery Plan). Fra norsk side ble det blant annet orientert om at Norge hadde til hensikt å innføre påbud om bruk av sorteringsrist i fiske med rekefiske. På dette grunnlag ble en midlertidig forskrift om utforming og innmontering av sorteringsrist i rekefiske i Nordsjøen innført fra 1. januar 2002. Denne forskriften ble opphevet den 30. mai 2002 etter press fra næringen.

Etter at påbud om bruk av sorteringsrist ble opphevet har ICES fra 2003 anbefalt et 0-fiske etter torsk i Nordsjøen og Skagerrak hvert eneste år med unntak av 2008. Dette viser at situasjonen for bestanden har blitt betraktelig verre i tiden etter at det ble vurdert som nødvendig i 2001 å innføre sorteringsrist i rekefiske.

Table 6.4.2.1 Cod (*gadus morhua*) in Subarea IV (North Sea), Division VIId (Eastern Channel), and Division IIIa (Skagerrak). Single-stock exploitation boundaries (advice), management, and catch/landings. Landings for each of the three parts of this combined-area assessment, and for all areas combined are given in Table 6.4.2.2.

North Sea (Subarea IV)							
Year	ICES Advice	Single-stock exploitation boundaries	Predicted catch corresponding to advice	Predicted catch corresp. to single-stock exploitation boundaries	Agreed TAC	Official landings	ICES landings
1987	SSB recovery; TAC		100-125		175	167	182
1988	70% of F(86); TAC		148		160	142	157
1989	Halt SSB decline; protect juveniles; TAC		124		124	110	116
1990	80% of F (88); TAC		113		105	99	105
1991	70% of effort (89)				100	87	89
1992	70% of effort (89)				100	98	97
1993	70% of effort (89)				101	94	105
1994	Significant effort reduction				102	87	95
1995	Significant effort reduction				120	112	120
1996	80% of F(94) = 0.7		141		130	104	107
1997	80% of F(95) = 0.65		135		115	100	102
1998	F(98) should not exceed F(96)		153		140	114	122
1999	F = 0.60 to rebuild SSB		125		132	80	78
2000	F less than 0.55		< 79		81	62	59
2001	lowest possible catch		0		48.6	42.3	41
2002	lowest possible catch		0		49.3	44.2	44.3
2003	Closure		0		27.3	27.4	NA
2004	Zero catch	Zero catch	0	0	27.3	23.4	NA
2005	Zero catch	Zero catch	0	0	27.3	23.9	NA
2006	Zero catch	Zero catch	0	0	23.2	22.2	NA
2007	Zero catch	Zero catch	0	0	20.0	19.7	NA
2008	Exploitation boundaries in relation to precautionary limits	Total removals less than 22 000 t	< 22	< 22	22.2		
2009	Zero catch	Zero catch	0	0			

Weights: in '000 t.

Kilde: ICES kvoteråd for torsk i Nordsjøen og Skagerrak for 2009

3 PÅBUD OM BRUK AV SORTERINGSRIST I REKETRÅLFISKET I OMRÅDENE SØR FOR 62°N

Teknologien med bruk av sorteringsrist i fiske med reke-trål viser at en sorterer ut tilnærmet all innblanding av andre arter i rekefangstene. Unntaket er den aller minste yngelen av fisk som går igjennom spilene i sorteringsristen og bak i trålposen sammen med rekefangsten. Dette problemet er enda ikke løst rent teknisk, men det arbeides videre med denne problemstillingen.

Det er kjent for Fiskeridirektoratet at de fleste norske fartøy som fisker med reke-trål i Nordsjøen og Skagerrak allerede benytter sorteringsrist ut i fra et rent praktisk hensyn med tanke på å sortere ut industrifisk arter fra fangstene. Disse artene har ingen markedsverdi for dette fisket, samtidig som at innblandingen (vekten på kvantumet) medfører en kvalitetsferringelse på selve rekefangstene. Imidlertid benytter disse fartøyene en oppsamlingspose over selve fiskeutslippet på sorteringsristen for å ta vare på konsumfisk artene. Dette er arter som breiflabb, lysing, torsk og flatfisk som har høy markedsverdi. Spørsmålet om påbud om bruk av sorteringsrist i reke-trålfiske i Nordsjøen må således ses i lys av innblandingen av andre arter i dette fisket, mer enn et spørsmål om vern av fiskeyngel og småfisk.

Sett i lys av at bestandssituasjonen for flere bunnfiskarter i Nordsjøen og Skagerrak regnes å være på et kritisk lavt nivå fremstår det som merkelig at en ikke har et tilsvarende påbud om bruk av sorteringsrist for fiske med reke-trål i Nordsjøen og Skagerrak, som ved bruk av tilsvarende redskap i resten av Nord-Atlanteren. Det pekes også på de positive erfaringene fra bruk av sorteringsrist i nord, og den gode bestandssituasjonen for blant annet torsk og hyse i dette området. Også bedringen i kveitebestanden nord for 62°N kan trolig delvis tilskrives bruken av sorteringsrist i rekefisket nord for 62°N. En ser ikke tilsvarende bedring i kveitebestanden sør for 62°N.

Samtidig pekes det på at Norge og EU arbeider med å utvikle et Real Time Closure system i Nordsjøen og Skagerrak, som et ledd i arbeidet med å redusere utkast. Dersom reke-trålere

benytter sorteringsrist vil risikoen for stenginger på grunn av for høy innblanding av uønsket bifangst reduseres betraktelig.

Fiskeridirektoratet er av den oppfatning at det ved innføring av sorteringsrist i rekefiskestør for 62°N ikke skal være tillatt med bruk av stormasket oppsamlingspose.

Dagens ressursituasjon i områdene sør for 62°N nødvendiggjør effektive tiltak for å verne om disse bestandene. Videre er det Fiskeridirektoratets oppfatning at det er et uheldig signal å ikke innføre et påbud om bruk av sorteringsrist i kombinasjon med forbud mot bruk av oppsamlingspose i rekefiskestør når det samtidig innføres en rekke tiltak for å redusere beskatning av bestander i dårlig forfatning i andre fiskerier i området sør for 62°N.

Fiskeridirektøren foreslår med dette å innføre påbud om bruk av sorteringsrist med maksimal spileavstand 19mm i områdene sør for 62°N. Det skal heller ikke være tillatt med bruk av oppsamlingspose.

4 TILTAK FOR Å BEDRE BESTANDSSITUASJONEN FOR KYSTORSK SØR FOR 62°N

Fiskeridirektoratet foreslår i sak 4/2009 en rekke tiltak for å bedre bestandssituasjonen for den kystnære torskebestanden sør for 62°N, blant annet foreslås også der et påbud om sorteringsrist i rekefiskestør i kombinasjon med forbud mot oppsamlingspose.